

UNIwersytet Papiński Jana Pawła II w Krakowie

Wydział Teologiczny

Małgorzata Damasiewicz

Nr albumu D15918

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Tytuł pracy: „Podstawy chrystologiczne duchowości misyjnej w publikacjach teologicznych w latach 1990-2015”

Dysertacja o powyższym tytule wskazuje na podstawy chrystologiczne duchowości misyjnej Kościoła w oparciu o polskojęzyczne publikacje teologiczne w latach 1990-2015 w kontekście teologii duchowości.

Celem niniejszego opracowania jest próba odpowiedzi na pytanie jaki rodzaj teologicznej argumentacji pojawia się w tekstach źródłowych, aby wyjaśnić konieczność związku wewnętrznego jaki powinien zachodzić między chrystologią a duchowością misyjną.

Koncepcję pracy tworzy pięć rozdziałów.

Treść pierwszego rozdziału ukazuje związek wewnętrzny między teologią duchowości a mieszczącą się w niej duchowością misyjną Kościoła.

Misje to zadanie, jakie spoczywa na wszystkich chrześcijanach. Kościół otrzymał to polecenie od samego Jezusa zmartwychwstałego. Sam siebie określił też jako „misyjny ze swej natury”. Trzeba więc, aby każdy chrześcijanin zrozumiał to zadanie, przyjął go osobiście i nim żył na co dzień. Duchowość misyjna oznacza takie życie wiarą, aby nakaz misyjny realizować w swoim życiu i odważnie głosić Chrystusa. Dotyczy to każdego: nie tylko samego misjonarza, którzy niejako z urzędu podejmuje się wykonywania zadań oficjalnie zleconych mu przez Kościół, ale wszystkich tych, którzy przyjęli chrzest - winna przenikać ich troska o rozwój Kościoła przez głoszenie Ewangelii. Trudna praca misyjna wymaga specyficznej duchowości.

Rozdział drugi rzuca światło na chrystologiczne podstawy tej duchowości w oparciu o Chrystusowy wzór głoszenia Dobrej Nowiny o zbawieniu.

Lud Boży przez swoją naturę, która jest konsekwencją misji Bożej i nakazu Jezusa Chrystusa, jest w całej swej egzystencji posłany. Tak, jak cały Kościół trwa w stanie posłannictwa, tak każdy, kto do niego należy, jest także posłany. Indywidualna misja jest zatem prostym następstwem przynależności do Kościoła, inaczej mówiąc, jest konsekwencją „bycia” jego członkiem. Teologowie, którzy rozpatrują zadania misyjne, rozumiane szeroko, poszczególnych członków Mistycznego Ciała Jezusa Chrystusa, taki punkt widzenia przyjmują za wyjściowy, zgodnie zupełnie z nauką ostatniego Soboru. Najpełniejsze ujęcie rysu duchowości misyjnej znalazło swoje miejsce w encyklice Jana Pawła II *Redemptoris missio*.

W jej świetle duchowość misyjna opiera się na pełnej uległości Duchowi Świętemu, postawie solidarności, modlitwie i kontemplacji, miłości pasterskiej i służbie Prawdzie, ascezie i głębokim umiłowaniu Kościoła. Drogą do urzeczywistnienia takiej postawy jest słowo Boże i uobecnianie w liturgii tajemnic Bożych.

Rozdział trzeci skupia uwagę na sakramentalnym wymiarze duchowości misyjnej. Jako sakrament Kościół pełni funkcję znaku i narzędzia zbawienia przez głoszenie Ewangelii, w której zawarta jest również konieczność wyrażania jej czynami. Funkcja Kościoła jako znaku i narzędzia zbawienia ujawnia się zwłaszcza w liturgii. Nie tylko doktryna Soboru o Kościele jako sakramencie, lecz jego nauka o poszczególnych znakach sakramentalnych ma znaczenie dla życia chrześcijańskiego. Sobór pozwolił je lepiej zrozumieć na tle całej ekonomii Bożej, odkrył ich bogatą treść, szczególnie jako źródła życia prawdziwie chrześcijańskiego. Nie można mówić o autentycznym Kościele bez sakramentów. Sakramenty chrztu, bierzmowania i Eucharystii stanowią fundament całej duchowości chrześcijańskiej. Pierwszy z nich stanowi początek nowego życia w Chrystusie. Zgodnie z Jego wolą, chrzest jest konieczny do zbawienia. Jest sakramentem, który wprowadza do Kościoła. Chrzest przyjmuje się tylko raz, nie może być powtórzony.

Chrzest buduje Kościół, zaś sakrament bierzmowania przez wprowadzenie ochrzczonego z całym Kościołem w wydarzenie, jakim jest Zesłanie Ducha Świętego, czyni go świadkiem uprawnionym i wezwanym do głoszenia Ewangelii oraz czyni go znakiem, by cała ludzkość stała się uległa i otwarta na działanie Ducha. Bierzmowanie głębiej niż sakrament chrztu włącza chrześcijanina we wspólnotę Kościoła.

Działalność misyjna uobecnia Chrystusa, sprawcę zbawienia, przez słowo Ewangelii i sprawowanie sakramentów, których szczytem i ośrodkiem jest Eucharystia, która będąc sakramentem miłości Boga do człowieka i człowieka do Boga jest jednocześnie sakramentem miłości między ludźmi. Jan Paweł II jako jeden z największych czcicieli Eucharystii poświęca jej wiele uwagi. Świadczy o tym m.in. encyklika *Ecclesia de Eucharistia*, List apostolski *Mane nobiscum Domine* oraz wiele innych wypowiedzi zawartych w licznych jego dokumentach i papieskich wystąpieniach.

Tajemnica uświęcenia człowieka, rozważana w perspektywie prawdy o Odkupieniu, wskazuje nierozłączny związek sakramentu Eucharystii i Kapłaństwa. Eucharystia jest podstawową i główną racją istnienia sakramentu kapłaństwa, który swój początek bierze w momencie ustanowienia Eucharystii. Kapłani są z Eucharystii i dla Niej, a swoje główne posłannictwa Kapłan wypełniają przez sprawowanie Eucharystii. swoje główne posłannictwo i objawia się najpełniej przy sprawowaniu Eucharystii.

Rodzina chrześcijańska jest powołana do świadczenia o Ewangelii, a źródłem dynamizmu misyjnego jest Eucharystia. Pierwszym jej posłaniem dla małżonków jest troska o to, by Ewangelia przenikała ich życie rodzinne. To przede wszystkim zakłada słuchanie Słowa Bożego. Członkowie rodziny są jednocześnie ewangelizatorami i ewangelizowanymi.

Czwarty rozdział wskazuje na Chrystusa jako wprowadzającego w duchowość misyjną w jej wymiarze eucharystycznym, maryjnym i hagiograficznym.

Duchowość eucharystyczna polega przede wszystkim na ukierunkowaniu ducha na Eucharystię. W duchowości tej główną rolę odgrywa słuchanie Słowa Bożego w taki sposób, by prawdziwie spotkać się dzięki niemu z żywym Chrystusem i owocami tego spotkania ubogacić codzienne życie. Drugim elementem duchowości eucharystycznej jest prawda, że Boże Słowo wzywa do nawrócenia, bowiem nie można praktykować duchowości eucharystycznej w oddzieleniu od swego sumienia.

Duchowość maryjna jako zbiór różnorodnych odniesień wobec Boga, siebie samego, innych ludzi i świata, czerpiących wzór z postaw i zachowań Maryi, przejawia się w różnych nabożeństwach i modlitwach maryjnych. Można powiedzieć,

że pobożność maryjna ma wynikać z duchowości i jest ona zewnętrznym przejawem życia opartego na wierze. Duchowość maryjna oznacza, że wierni modlą się tak jak Ona. Dają temu świadectwo pobożność i dzieje teologii chrześcijańskiej.

Święci zawsze odznaczali się wielką gorliwością w naśladowania Chrystusa. Być świętym, to nic innego jak być misyjnym, bowiem misja to imię Kościoła, a bycie chrześcijaninem jest życiem w służbie dla wszystkich. Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* Soboru Watykańskiego II, poświęca oddzielny rozdział „powszechnemu powołaniu do świętości w Kościele”, podkreślając fakt, że wszyscy chrześcijanie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego i do doskonałej miłości.

Końcowy rozdział wyodrębnia możliwość kształtowania duchowości misyjnej w życiu kapłańskim, zakonnym oraz osób świeckich.

Duchowość kapłańska jest zagadnieniem, którym się zajmowano przez wszystkie wieki chrześcijaństwa i zawsze będzie czerpać ze źródeł natchnionych. Magisterium Kościoła, nieustannie poświęca wiele uwagi trosce o formację duchową kapłanów. Wspomnieć należy chociażby o soborowych dekretach: *O postudze i życiu kapłanów* czy też *O formacji kapłanów*. Kapłan jest w specjalny sposób powołany dla Kościoła. Prawda ta wypływa z godności i misji kapłańskiej powstałej mocą sakramentu kapłaństwa.

Kościół Święty jest głównym źródłem życia konsekrowanego; a życie konsekrowane jest dla dobra Kościoła. Życie konsekrowane może istnieć wyłącznie w Kościele. Ten styl życia konieczny, bo w tym konsekrowanym życiu Kościół ukazuje Chrystusa. Między osobami konsekrowanymi a Kościołem ma zachodzić jedność i stała łączność.

Duchowość ludzi świeckich jest określona przez ich miejsce w Kościele i świecie, przez sytuację rodzinną, społeczną i zawodową. W szczególności małżeństwo i życie rodzinne, a także specyficzny stosunek do tzw. rzeczywistości ziemskich wyciska niejako na duchowości świeckich szczególne znamię.

Zakończenie zawiera wnioski z przeprowadzonych analiz ukazując możliwości dalszych badań w tym temacie na przyszłość. Jeżeli cały Kościół jest misyjny, to również każdy człowiek należący do Kościoła powinien się starać o ukształtowanie w sobie ducha misyjnego. Na czym ten duch polega? Przede wszystkim chodzi o to,

abyśmy troszcząc się o własne zbawienie, pamiętali także o innych, abyśmy byli otwarci na potrzeby duchowe innych ludzi. Tak jak obowiązkiem chrześcijanina jest dzielić się z innymi dobrami materialnymi, tak samo powinniśmy się dzielić tym, co dla nas najważniejsze i najcenniejsze. Mamy dzielić się z innymi naszą wiarą w Chrystusa, naszą radością bycia Kościołem, naszą nadzieją wiecznego szczęścia i zbawienia.

Malgorzata Danowicz

Kraków, 12 czerwca 2023 r.